

Martina Tobiášová: Lidské postoje k přírodě v konzumní společnosti.

Bakalářská práce, 60 str., textové a obrazové přílohy

Posudek vedoucí práce

Autorka se na základě terénního výzkumu snaží nalézt odpověď na poměrně široce formulovanou otázku: jaké místo zaujímá příroda v dnešní konzumní společnosti. Dochází k závěru, že „příroda zaujímá místo převážně v pozadí lidských zájmů, existují však i lidé, kteří si přírody váží a žijí s ní v harmonii.“ (str. 57)

Přestože se závěr práce zdá být poněkud obecný a generalizující, text podle mého názoru představuje velmi zajímavý příklad propojení antropologického výzkumu s ekologicky angažovanými až aktivistickými přístupy. Terénem pro výzkum se autorce staly tzv. Rekreační lesy Podhůra, krajinná oblast, jejímž cílem je „zpřístupnit les návštěvníkům“ a plnit nejen čistě rekreační funkce (lanový park, lesní tělocvična), ale rovněž funkce edukativní (naučná stezka, organizování kurzů lesní pedagogiky). Během zúčastněných a nezúčastněných pozorování autorka sledovala chování návštěvníků v lese a snažila se interpretovat jejich pohled na přírodní prostředí. Současně prováděla rozhovory jak s návštěvníky oblasti, tak s pracovníky Rekreačních lesů.

Teoreticky autorka text staví na pomezí sociální antropologie a ekologické etiky. Kriticky reflektuje myšlenkový model dichotomie příroda – kultura, nastiňuje perspektivy a východiska multidruhovité etnografie. Zároveň své téma nahlíží prizmatem hlubinné ekologie, jejíž biocentrická východiska staví do kontrastu s koncepty antropocentrismu a konzumerismu.

Dochází ke zjištění, že v případě Rekreačních lesů Podhůra je většinou návštěvníků i vlastním zřizovatelem přírodní prostředí nahlíženo spíše jako předmět konzumu, jako prostředek k uspokojení lidských potřeb. Všimá si např. napětí, která vznikají jako důsledek konfliktu mezi snahou zřizovatele přitáhnout a pobavit návštěvníky a potřebami ne-lidských obyvatel lesa (např. plánovaná výstavba cyklistického singltreku křížící migrační trasy mloků). Autorka nicméně negeneralizuje a reflektuje skutečnost, že někteří její informanté nacházejí hodnotu přírodního prostředí lesa v něm samém a přistupují k němu s pokorou a úctou.

V práci autorka otevřeně přiznává svůj subjektivní postoj k problematice vztahu člověka a přírody, text tak v mnoha pasážích působí velmi angažovaně, což mu ovšem nijak neubírá na kvalitě.

Předkládaná práce splňuje nároky, kladené na bakalářskou práci. Doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm výborně.

V Pardubicích 5. 5. 2016

Jana Jetmarová